

MILJÖXTRA

Ett nyhetsbrev från Länsstyrelsen Gävleborg

Nr 1, jan 2016

Kalender

- 8 feb & 9 feb** Informationsträff om Klimatklivet,
8 feb på Länsstyrelsen i Gävle
9 feb Faxepark i Söderhamn
[Läs mer >>](#)
- 16 feb** Nätverksträff - Lärande för hållbar utveckling, på CFL i Söderhamn
ulrika.forsgren@gavle.se
- 25 feb** Årsmöte BiodrivMitt, Folkets hus i Sandviken
[Läs mer >>](#)
- 9 mars** Mål i sikte, Stockholm
[Läs mer >>](#)
- 22 mars** Vattenplanering och klimatanpassning, Söderhamn
[Läs mer >>](#)
- 13-14 apr** Drivmedelskonventet 2016
[Läs mer >>](#)
- 13 maj** Målbil 2030, på Högskolan i Gävle
[Läs mer >>](#)
- 24-25 maj** Cykelkonferens i Gävle
[Läs mer >>](#)

2015 visade sig bli ett extremår. Vi fick uppleva en flyktingkris som vi tidigare endast sett på film samtidigt som temperaturen blev den högsta som någonsin uppmätts. Världens ledare kunde äntligen enas om ett klimatavtal och nu måste vi fortsätta vårt gemensamma arbete för att nå en svalare, fredligare och hållbar framtid!

I detta nummer:

- Överenskommelser för miljömålen, sid 2
- Främja och förebygg, så når vi miljömålen, sid 3
- Konferens för beslutsfattare - Mål i sikte, sid 3
- Klimatklivet, sid 4
- Klimattoppmötet COP21, sid 5
- Cykla mer i Gävleborg, sid 6
- Fossilfritt län, sid 7
- Ledande miljöteknik i Gävleborg, sid 8
- Hållbar region och hållbar skola, sid 9
- Seminariedag: Klimatförändringar i Gävleborg, sid 10
- Ren skärgård, sid 11
- Nya Komet, sid 12
- Senaste nytt inom viltförvaltningen, sid 12
- Landsbygdsprogrammets nya miljöersättningar, sid 13

Utgiven av:
Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle
Telefon: 010-225 10 00

Redaktion: Anna Bredberg och Gunilla Jonsson

Länsstyrelsen
Gävleborg

Satsningar i miljöarbetet till 2020

I somras skrev Länsstyrelsen överenskommelser med länets kommuner, Region Gävleborg och Gästrikre återvinnare för att stimulera miljö- och klimatarbete i länet fram till år 2020. En rad satsningar är nu planerade vilka kommer bidra till levande vatten, biologisk mångfald, en mer giftfri miljö och minskad klimatpåverkan. Genom överenskommelserna har också arbetet med klimatanpassning tagit fart.

Fler elbilsladdstationer, minskat matsvinn, bredbandsutbyggnad, återställning av vattendrag, undervisning för hållbar utveckling, högre miljökrav vid upphandlingar och höjd beredskap för översvämningar och värmeböljor är bara några exempel på de många åtgärder som ryms i överenskommelserna.

– Vi behöver genomföra miljöarbete på alla fronter i samhället om vi ska nå miljömålen. Våra kommuner och Region Gävleborg är förutom Länsstyrelsen viktiga utförare. Tillsammans har vi tagit fram åtgärdsprogram för miljömål, klimat och energi, samt klimatanpassning och nu behöver arbetet ta fart, sa dåvarande landshövding Barbro Holm-

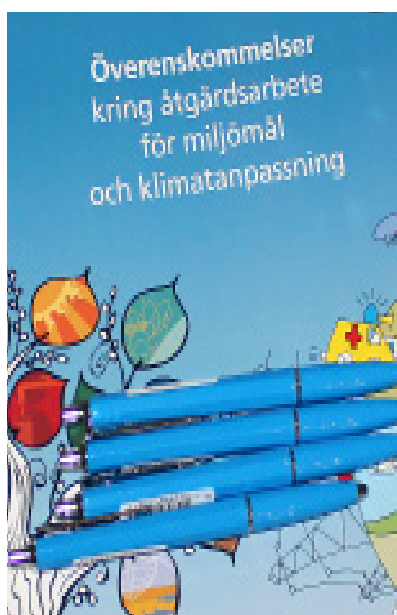

Foto:Katarina Borg, Länsstyrelsen

berg när överenskommelserna skrevs under. Det är viktigt att lyfta fram och synliggöra det miljöarbete som görs runtom i länet. Nu vill länets nya landshövding Per Bill fortsätta satsningen och överenskommelser med fler aktörer väntas i sommar.

– Genom regelbundna uppföljningar av överenskommelserna hoppas vi kunna få en samlad bild av hur klimat- och miljöarbetet går. När miljöarbetet synliggörs kan vi inspirera varandra och hitta nya vägar till samverkan, kommenterar Gunilla Jonsson, miljömåls-samordnare på Länsstyrelsen.

– Flera kommuner i länet bedriver projekt som är mycket ambitiösa och som kommit långt. I Ovanåkers kommun är

arbetet med att få Voxnadalen förklarat som biosfärsområde mycket omfattande. Gävle kommun vill ha en fossilfri verksamhet redan inom 10 år. Söderhamns kommun arbetar övergripande med klimatanpassningsfrågor på tvären över flera förvaltningar.

Läs överenskommelserna på vår hemsida:

<http://www.lansstyrelsen.se/gavleborg/Sv/miljo-och-klimat/miljomal/overenskommelser/Pages/index.aspx>

Kontakt:

Gunilla Jonsson, Länsstyrelsen
gunilla.jonsson@lansstyrelsen.se

Främja och förebygg - så når vi miljömålen

Främja en cirkulär ekonomi och påverka bakomliggande drivkrafter och beteenden. Öka miljöhänsynen i användandet av mark, vatten och naturresurser. 2015 års fördjupade utvärdering av miljömålen föreslår 33 åtgärder för att nå målen.

Den 22 oktober 2015 lämnade Naturvårdsverkets generaldirektör Björn Risinger över den fördjupade utvärderingen 2015 till klimat- och miljöminister Åsa Romson.

En fördjupad utvärdering av möjligheterna att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen görs regelbundet. Utvärderingen är ett underlag för regeringens politik och prioriteringar och ska bidra till att öka takten i arbetet med att nå miljömålen.

I utvärderingen lämnar Naturvårdsverket 33 förslag till regeringen. Förslagen handlar om en sammanhållen politik för hållbar utveckling, styrning mot en cirkulär ekonomi, ändrade drivkrafter och beteenden samt bättre miljöhänsyn.

Främja en cirkulär ekonomi

För att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och negativ miljöpåverkan krävs ett skattesystem som främjar en cirkulär ekonomi. Att återanvända eller reparera ska premieras istället för att köpa nytt och miljöskadliga subventioner bör fasas ut.

Förebygg istället för att kompensera

Många av dagens styrmedel och åtgärder handlar om att begränsa och kompensera för skador på miljön, medan de istället borde riktas mot att undvika att

miljöproblemen uppstår. Förbättra miljöbedömningar i planprocesser, styr transporter mot minskade utsläpp och utred momsdifferentiering för hållbar konsumtion är exempel på förebyggande insatser som föreslås i den fördjupade utvärderingen.

Förändra befintliga styrmedel

Vissa styrmedel är centrala för flera av miljö kvalitetsmålen, till exempel miljöbalken, skogsvårdslagen, plan- och bygglagen, vattenförvaltningen, kemikalielagstiftningen, landsbygdsprogrammets

miljöersättningar och en rad styrmedel inom klimat- och luftområdet. I sin nuvarande form ger dessa styrmedel inte fullt ut de effekter som de är tänkta att ge för att på sikt uppnå miljömålen. Den fördjupade utvärderingens samhällsekonomiska analys innehåller en rad förslag på förändringar av de befintliga styrmedlen.

Läs rapporten "Styr med sikte på miljömålen"

Konferens: Mål i sikte - så styr vi med sikte på miljömålen

Välkommen till en konferens för dig som regional och lokal beslutsfattare – ett unikt tillfälle då ledningar för kommuner, regioner, landstingen och näringslivet möts för att samtala kring regionalt och lokalt miljöarbete.

Under konferensen får du:

- en uppdatering av svenskt miljöarbete och tillståndet i miljön (från den fördjupade utvärderingen av miljömålen)
- diskutera åtgärder och genomförande på regional och lokal nivå
- påverka förutsättningar och samarbete för miljö- och hållbarhetsarbete
- möta andra beslutsfattare i kommuner, regioner, landstingen och näringslivet
- möta företrädare för regeringen, statliga myndigheter och SKL
- möjlighet att dela med dig och ta del av goda exempel.

Program och anmälan på miljomal.se >>

Har du en idé, liten som stor, på en åtgärd eller insats för att minska samhällets klimatpåverkan? Då kan du söka pengar från klimatinvesteringsstödet!

Stödet ska gå till klimatinvesteringar på lokal och regional nivå i Sverige. De investerade medlen ska ge största möjliga climateffekt och det huvudsakliga syftet är att minska utsläppen av växthusgas i Sverige. Spridning av teknik, marknadsintroduktion och påverkan på andra miljö kvalitetsmål, hälsa och sysselsättning är andra önskade effekter av stödet.

Vem får söka?

I princip alla förutom privatpersoner.

När?

Det blir 4 ansökningsomgångar per år under 2016, 2017 och 2018. Datum är ännu inte bestämda.

Mer information

Länsstyrelsen Gävleborg www.lansstyrelsen.se/gavleborg
(sök på Lokala klimatinvesteringar)

Åsa Eklund Öberg asa.eklundoberg@lansstyrelsen.se Tel: 010-225 12 97
Naturvårdsverket www.naturvardsverket.se (sök på Klimatklivet)

Välkommen med din ansökan!

Region Gävleborg deltog inför klimattoppmötet i Paris

Region Gävleborg träffade statsminister Stefan Löfven, klimat- och miljöminister Åsa Romson för en kick-off inför FN:s klimattoppmöte i Paris.

Karin Jansson, (MP), regionråd och ordförande för hållbarhetsnämnden, fick presentera hur Region Gävleborg arbetar för att bidra till att göra Sverige till ett av de första fossilfria välfärdsländerna. Klimat- och miljöminister Romson redogjorde för regeringens strategi när världens länder ska enas om ett nytt globalt klimatavtal från

2020. För att visa globalt ledarskap genom höjda nationella ambitioner startade regeringen initiativet Fossilfritt Sverige, där företag, kommuner och organisationer kan synliggöra hur de bidrar till att lösa klimatfrågan.

För mer information:
Susanna Andersson, Region Gävleborg
susanna.andersson@regiongavleborg.se

Foto: Martina Huber/Regeringskansliet

Gävleborgs utmaningar efter klimatmötet, COP 21 i Paris

Världens ledare har enats om ett nytt klimatavtal och vi står på regional nivå inför stora utmaningar för att minska vår klimatpåverkan. Hur ser det ut med utsläppen av växthusgaser i Gävleborg? Vilka utmaningar och möjligheter finns i Gävleborg?

– Årets regionala uppföljning av miljömålen visar att vi i Gävleborg fortsätter minska utsläppen av växthusgaser. År 2013 var utsläppen i Gävleborg totalt 1,6 miljoner ton, säger Åsa Eklund Öberg, klimat- och energisamordnare på Länsstyrelsen. Den senaste uppföljningen visar att utsläppen av växthusgaser i länet minskade med 110 000 ton vilket motsvarar 6,4 procent mellan åren 2012 och 2013, vilket är mer än genomsnittet för Sverige för samma period vilket var 2,8 procent. Länet har en stor andel transporter med mycket pendlings trafik och en stor andel tung trafik. Länet har också en mycket energiintensiv industri. Det ligger en stor utmaning i att fortsätta minska utsläppen från transporter och industri.

Omställning av transportsektorn nödvändig

Transportsektorn svarar idag, trots en minskning, för drygt 40 procent av koldioxidutsläppen i länet. Bilanvändningen är högre i länet än riksgenom-

snittet och den genomsnittliga körsträckan med bil per person ligger konstant på 700 mil och år. Utsläppen från lätta lastbilar har ökat de senaste åren. Det finns ett intresse för fossilfria drivmedel men utbyggnaden behöver gå snabbare.

Satsning på energiomställning med Klimatklivet

Genom satsningen Klimatklivet finns möjlighet att söka bidrag till lokala klimatinvesteringar. Under årets två ansökningsomgångar har vi fått elva ansökningar från länet av totalt ca 700 hundra nationellt. Till största delen avser de investeringar i fossilfria drivmedel inklusive laddstationer för elbilar. – Vi satsar nu på information om elbilar och laddinfrastruktur till länets aktörer och hoppas på många bra investeringsförslag för minskade koldioxidutsläpp säger Åsa Eklund Öberg.

Tuffa åtgärder krävs

För att nå länets vision om 2 ton/person 2050 krävs omfattande omställning. Andelen förnybar energi behöver öka

inom samtliga samhällssektorer och dessutom behöver vi förändra våra beteenden. – Att minska på våra flygresor och se över våra matvanor kan ge stor effekt säger Gunilla Jonsson, miljömålssamordnare.

Konsumtionens utsläpp

Vi har till sist alla ett ansvar i klimatarbetet. Vår konsumtion bidrar till höga utsläpp av växthusgaser i andra länder, utsläpp som inte är synliga i den regionala uppföljningen. Kan du bli mer hållbar och klimatsmart i din konsumtion?

Läs mer

Länsstyrelsens samlade regionala bedömning av miljömålen hittar du på Länsstyrelsens webbplats alternativt på www.miljomal.se.

Kontakt:
Åsa Eklund Öberg, Länsstyrelsen
asa.eklundoberg@lansstyrelsen.se

Gunilla Jonsson, Länsstyrelsen
gunilla.jonsson@lansstyrelsen.se

Aktiviteten vänder sig till Sveriges alla elever och pedagoger i år F-6. Under två valfria veckor i september-oktober samlar deltagande skolor så många respoäng som möjligt, genom att gå, cykla eller resa kollektivt till och från skolan.

Syftet med utmaningen är att främja hälsan hos barn och unga, bidra till en bättre miljö, samt förbättra trafiksäkerheten i elevernas närmiljöer.

Grattis Ede skola!
Skolor i många av länets kom-

muner deltog under kampanjen i höstas och MiljöXtra vill särskilt gratulera Ede skola i Delsbo, Hudiksvalls kommun, som knep andraplatsen i tävlingen.

Läs mer på trafikkalendern.se

Appstyrda cyklar?

Gävleborg kommer som första region i Sverige testa ett regionalt hyrcykelsystem där cyklarna kan bokas och låsas upp med hjälp av en app. Hyrcykelsystemet möjliggör att kollektivtrafikresenärer kommer kunna transportera sig fossilfritt genom hela resan, från tåget till slutdestinationen.

Hyrcykelsystemet kommer att testas under april till juni månad. Ansvariga för projektet är Mobilitetskontoret Gävleborg som tillsammans med Nätverket för Hållbart Resande ligger bakom idén. Under testperioden kommer testpersoner att kunna hämta cyklar på tågstationerna i Gävle, Hudiksvall och Söderhamn.

Kontakt:

Love Johansson, Regionala Mobilitetskontoret
love.johansson@regiongavleborg.se

Gävle blir den nationella mötesplatsen för cykelfrågor 2016. Region Gävleborg och Gävle kommun står tillsammans som värdar för konferensen där cykelns roll i samhällsutvecklingen kommer att diskuteras.

Konferensen kommer att ge oss en bra möjlighet att visa upp allt bra som görs för cyklister i Gävle och Gävleborg men även för att ta lärdom från andra städer.

Ur programmet:

- Presentation av den nationella cykelstrategin.
- Har ekonomiska satsningar på cykel ökat?
- Cykelsäkerhet – mer än bara hjälmfrågan.
- Har cyklandet i Sverige verkligen ökat?
- Cykeltur där vi bland annat tittar på några av Gävles 40 cykelöverfarter, där bilen ska lämna företräde för cykeln.

Mer information:

Cecilia Carlqvist, Region Gävleborg
cecilia.carlqvist@regiongavleborg.se
Ingegerd Krantz, Gävle kommun
ingegerd.krantz@gavle.se

X-trafik satsar mot fossilfritt i kollektivtrafiken

X-trafik har som mål att vid årets utgång vara bland de fem bästa landstingen/regionerna inom fossilfritt bränsle i kollektivtrafiken. Ifjol låg man på en trettondeplats. Under 2015 har X-trafik tittat vidare på hur man ytterligare ska kunna öka andelen fossilfria bränslen t ex HVO eller el.

Parallellt jobbar X-trafik med att minska utsläppen från resande inom andra delar av verksamhetsområdet. Bland annat har man genomfört en upphandling av anropsstyrd trafik såsom färdtjänst- och sjukresor, dagaktivitets- och skolresor med mera. De nya avtalen gäller i 5 år med start i juni. Bland annat kommer

fossilfria personbilar premieras och får en bonus på 10 procent på det pris de lämnat. X-trafiks förhoppning är därmed att fler entreprenörer kommer att välja fossilfritt.

SMART Resplan är en annan satsning på hållbart resande. Det är ett samverkanskoncept där ett antal företag och organisationer i Gävleborgs län kommer att ta ett första steg mot ett utökat hållbarhetsarbete med fokus på resande inom ramen för arbete. Kunskap och erfarenheter om alternativa lösningar eller olika resesätt delas och utvecklas.

Mer information, X-trafik:
 Monica Westlund
monica.westlund@regiongavleborg.se
 Marie Nordmark
marie.nordmark@regiongavleborg.se
 Susanna Lantz
susanna.lantz@regiongavleborg.se

Åt rätt håll för landsting och regioner

Landstingen och regionerna gör fortsatta framsteg i arbetet med att minska sin miljöpåverkan. Det visar nya nationella Öppna jämförelser från SKL.

Jämförelserna presenteras i rapporten "Öppna jämförelser – Miljöarbetet i landsting och regioner 2015". Rapporten innehåller också en fördjupning om läkemedlens miljöpåverkan och det arbete landstingen och regionerna bedriver för att minska den. Bland annat deltar alla landets landsting och regioner i ett samarbete som heter Strama för att minska förskrivningen av antibiotika. De har också tagit fram en gemensam så kallad uppförandekod för leverantörer som deltar i upphandlingar.

Syftet med jämförelserna är att landstingen ska kunna använda dem för att lära av varandra när de utvecklar sina verksamheter. SKL redovisar resultatet av miljöarbetet inom sex områden. Jämförelserna publiceras för fjärde året i rad.

Läs mer: <http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/oppna-jamforelser-miljoarbetet-i-landsting-och-regioner-2015.html>

För mer information om Region Gävleborgs miljöarbete:
 Susanna Andersson, miljöchef
susanna.andersson@regiongavleborg.se

Gävleborg med i regeringens initiativ

Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Inte bara för att det är moraliskt rätt mot kommande generationer, utan för att det är ekonomiskt smart. Regeringen har därför startat Fossilfritt Sverige – ett initiativ som ska synliggöra aktörer som i sin verksamhet bidrar till att lösa klimatfrågan och uppnå målet om ett fossilfritt samhälle.

Region Gävleborg deltar i initiativet.

<http://www.regeringen.se/regeringens-politik/fossilfritt-sverige/>

Smarta gröna tjänster som kunderna gillar

Text: Tina Sjöström
Stiftelsen Teknikdalens magasin #2 2015

Med hög kvalitet konkurrerar energikonsultbolaget Greencon med de riktigt stora i branschen. Dessutom har man utvecklat ett eget fastighetssystem där man med hjälp av Google maps får en direkt och tydlig överblick över utvalda fastigheters energianvändning och status på besiktningar.

Greencon startade i början av 2000-talet som ett renodlat energikonsultbolag med tjänster som energianalyser, kartläggningar och utredningar. Något man även jobbar med är miljöcertifieringar av olika slag. – Det vanligaste certifieringssystemet är GreenBuilding där man enbart tar hänsyn till energianvändningen, säger Niklas Hansson. Man kan också få en klassning som miljöbyggnad, oavsett om byggnaden är ny eller gammal. Man får då ett slutbetyg genom sammanräkning av tre områden; energi, inomhusklimat och material. Ytterligare ett miljöcertifieringssystem är det amerikanska LEED, som är det mest omfattande. Där behandlar man även infrastruktur, kollektivtrafik, byggavfall och förvaltning.

Greencon är en av få aktörer i branschen som även mäter el vid sina analyser. – Vi vet exakt hur belysning och ventilation går, hur mycket el som används vid till exempel pumpar och fläktar, fortsätter

Fakta Greencon:

Startår: 2002

Antal anställda: 18

Omsättning: 18 miljoner

Dessutom: Har i tio år stöttat Barnfondens fadderbarnsverksamhet.

Niklas. Med en total genomlysning ser vi var och hur el och energi används och vad som är bästa åtgärd för att sänka energianvändningen med bibehållen komfort.

De senaste fem åren har Greencon utvecklat sitt eget fastighetssystem, GreenView. Det är ett visualiseringsverktyg som presenterar och hanterar insamlad data kring ett fastighetsbestånd med Google maps.

– Om kunden exempelvis vill titta på energianvändningen i sina fastigheter så flaggas hela beståndet upp på kartan, berättar Niklas. Har den sänkts så blir flaggorna gröna, är den oförändrad så visas flaggorna i gult men om energianvändningen däremot ökat så blir flaggorna röda. Det ger en snabb överblick var åtgärder bör sättas in. Systemet hantlar dessutom hissbesiktningar, obligatorisk ventilationskontroll (OVK), systematiskt brandskyddsarbete (SBA), skötsel och även nöjdkundindex. Det finns egentligen inga begränsningar för vad som kan visas och hanteras, med GreenView

kan vi erbjuda en riktigt smart tjänst som kunderna gillar.

Under året har Greencon haft besök av Green Business Region, innovations- och samverkansarenan som hjälper miljöteknikföretag att utvecklas.

– De kom precis rätt i tiden eftersom vi just inlett diskussioner om vår synlighet på nätet. Därför fastnade vi för erbjudandet om konsultation kring synliggörande av vårt företag och paketerande av tjänster. Tack vare bra råd tror vi att vi nu kan nå en ännu större marknad, avslutar Niklas Hansson.

Green Business Region

GBR har varit och är ett stöd för Greencons utveckling.

Green Business Region ger Gävleborgs och Dalarnas miljöteknikföretag bättre förutsättningar att ta vara på de möjligheter som klimat- och miljöutmaningen innebär – både på hemmaplan och på en global marknad.

www.greenbusinessregion.se

Ta Europas första elväg till Sandviken!

Region Gävleborg intar en ledande position i klimattforskningen och genomför ett innovativt projekt kring elvägar. Det unika och banbrytande projektet blev en verklighet under 2015. Då tilldelade Trafikverket samarbetsprojekt Elvägar, som Region Gävleborg koordinerar, 77 miljoner kronor. Under de kommande två åren kommer en mängd aktörer därför att kunna studera och prova elektrifiering av tung fordonstrafik längs en demonstrationssträcka mellan Sandviken och Kungsgården.

Kontakt: Magnus Ernström, Region Gävleborg
magnus.ernstrom@regiongavleborg.se

Omvärldsanalys ska ge bättre ekonomi

Hudiksvalls kommun ingår sedan våren 2015 i ett projekt med Blekinge tekniska högskola som heter *Hållbar kommun och regionutveckling*.

Projektet kommer att visa vad modern forskning har att berätta om hur kommunen/regionen kan sättas i samband till globala hot och möjligheter. Hur kan man, rent konkret, öka förutsättningarna att förbättra kommunens/regionens ekonomi genom att tänka igenom sambanden till en övergripande omvärldsanalys? Vad är kommunens speciella styrkor och förutsättningar att bli en del av den globala lösningen, och hur kan man kapitalisera dessa styrkor och förutsättningar?

Det finns en uppsjö av exempel på kommuner, regioner och företag som förbättrat sina villkor på detta sätt, över hela världen. 25 års utveckling, som började i Sverige, har skapat allt mer erfarenheter från alla kontinenter.

I Hudiksvall kommer man använda projektet för att tillämpa hållbarhetsprinciperna i översiktsplaneprocessen.

Kontakt:

Åsa Terent, Hudiksvalls kommun
asa.terent@hudiksvall.se

Gävle kommun satsar stort på lärande för hållbar utveckling

I våras antogs Strategi lärande för hållbar utveckling inom Utbildning Gävle av Gävle kommuns utbildningsnämnd. Strategin omfattar alla skolstadier, från förskola till gymnasium, och den utgår ifrån mål och riktlinjer i förskolans och skolans styrdokument. Implementering av strategin påbörjades under hösten.

Syftet med strategin är att underlätta för pedagoger att utföra sitt uppdrag kring lärande för hållbar utveckling (LHU) samt att säkerställa att barn och ungdomar ges likvärdiga förutsättningar att lära för hållbar utveckling. Förra året fanns fem hållbarhetspedagoger tillgängliga för att ge stöd åt förskolor och skolor att komma igång med arbetet. Hållbarhetspedagogerna har också arbetat fram olika resurser som ska underlätta arbetet för förskolechefer, rektorer och pedagoger. Exempel på detta är ett implementeringsverktyg för uppstartsarbetet, ett självstudiekit för pedagoger att lära sig grunderna i LHU samt en resursbank där pedagogerna bland annat kan hämta material, dela med sig av goda exempel samt få tips på kontaktpersoner för studiebesök.

Utbildning Gävle hoppas kunna inspirera andra kommuner att arbeta systematiskt med lärande för hållbar utveckling, en viktig fråga som också finns med i länets åtgärdsprogram för miljömålen.

Kontakt:

Ullrika Forsgren, projektledare
ullrika.forsgren@gavle.se

Läs mer om arbetet med Gävle kommuns Miljöstrategiskt program på <http://www.gavle.se/miljo>.

Samarbete, delaktighet och inflytande är viktiga frågor inom lärande för hållbar utveckling.

Foto: Markhetens förskolan, Gävle kommun

16/2: Välkomna på nätverksträff för LHU-nätverk Gävleborg!

- Är du intresserad av att arbeta med frågor kring lärande för hållbar utveckling?
- Vill du få möjlighet att träffa andra i Gävleborgs län med samma intresse?
- Vill du utveckla ditt arbete i samverkan med andra?

Då är du välkommen till denna träff där vi ska inspireras, dela goda exempel och samtala kring vårt LHU-nätverk i Gävleborgs län!

16 februari i Söderhamn, sista anmälan 2/2.
 Mer info och anmälan: ullrika.forsgren@gavle.se

Seminarium
22 mars

Inbjudan till Länsstyrelsens seminarier om vattenfrågor i långsiktig planering

Klimatförändringar i Gävleborg - Effekter och hantering

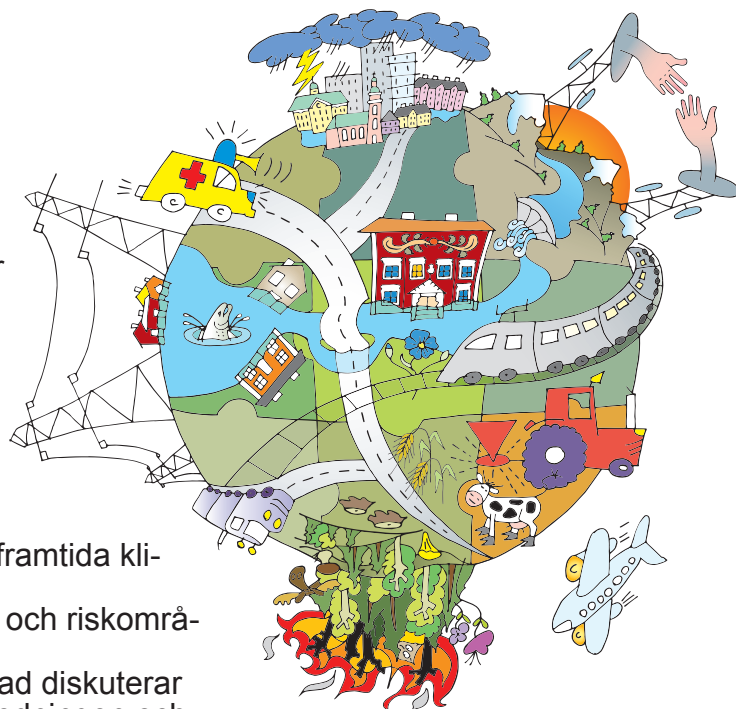
Vilka utmaningar väntar vår bebyggda miljö och samhällsviktiga verksamheter i och med klimatförändringarna? Hur kommer vi att påverkas och vad behövs för att hantera dessa utmaningar?

Många handlingsalternativ för klimatanpassning kräver långsiktig planering och omfattande investeringar under lång tid. Detta ställer krav på beslutsunderlag som är detaljerade och framtagna för lokala förhållanden.

Länsstyrelsen bjuder in till ett heldagsseminarium om nyframtagna planeringsunderlag för klimatanpassning från SMHI och olika strategier för klimatanpassning.

Innehåll och presentatörer

- SMHI presenterar sin detaljerad länsanalys för framtida klimat i Gävleborgs län
- SMHI presenterar resultat från lågpunktsanalys och riskområden vid skyfall
- Mats Bergmark från Räddningstjänsten Medelpad diskuterar sina erfarenheter från klimat- och sårbarhetsutredningen och projektet klimatanpassa Sundsvall
- Presentationer från regionala projekt

Välkommen!

Datum och tid: 22 mars 9 - 16
Plats: Söderhamn, Hotell Statt
Anmälan: görs på [Länsstyrelsens hemsida](#)

Ovanstående dag är den första i en serie om tre seminariedagar som alla berör vattenfrågor i långsiktig planering.

Kommande evenemang:

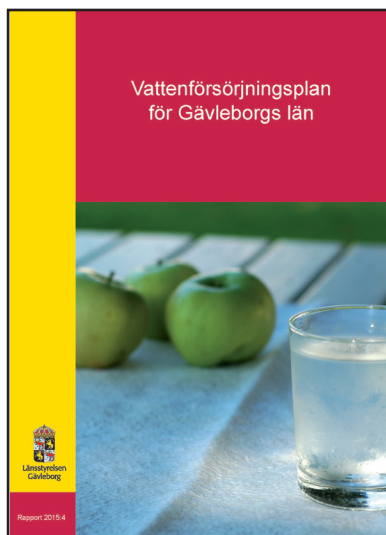
Vecka 17: Miljö kvalitetsnormer för vatten i fysisk planering

Tidig höst: Strategiskt arbete med avlopp, dricksvatten och dagvatten

Ny rapport: Regional vattenförsörjningsplan

Äntligen!

Den regionala vattenförsörjningsplanen publiceras samt trycks inom kort. Håll utkik på Länsstyrelsens webbplats eller kontakta Maria Hysing för information.

Regeringsbeslut inom vattenförvaltningen: Åtgärdsprogrammen 2009-2015 ska fortsätta att gälla

Enligt ett regeringsbeslut ska åtgärdsprogram som avser perioden 2009–2015 för de fem vattendistrikten fortsätta att gälla i de delar som åtgärderna ännu är aktuella till dess att en ny omprövning har skett av förslagen till åtgärdsprogram för 2016–2021

Anledningen till detta är att prövningen av vad som ska gälla för 2016–2021 inte hann slutföras före utgången av december 2015.

Kontakt:
Maria von Hofsten, Länsstyrelsen
maria.vonhofsten@lansstyrelsen.se

LOVA

LOKALA VATTENVÅRDSPROJEKT

Ansök nu om LOVA-bidrag för friskare vatten!

Det behövs flera insatser för att minska övergödning och miljögifter i länets vatten och syftet med LOVA är att stimulera kostnadseffektiva åtgärder på lokal nivå. Kommuner och ideella sammanlutningar kan ansöka om 50 % finansieringsbidrag för projekt som minskar tillförseln av fosfor, kväve och miljögifter till Östersjön.

Sista ansökningsdatum för 2016 är den 14 februari.

Läs mer på [Länsstyrelsens webbplats](#).

Kontakt:
Veronica Lundgren, Länsstyrelsen
veronica.lundgren@lansstyrelsen.se

Ren skärgård

Antalet fritidsbåtar ökar för varje år och behovet av nya båtplatser är en utmaning i många av länets kommuner. När nya hamnar för småbåtar ska anläggas och befintliga ska utvecklas kan områden med stora biologiska naturvärden vara i riskzonen. I början på december anordnade Länsstyrelsen och Söderhamns kommun seminariet "Miljö-problematik i småbåtshamnar".

- Dagen genomfördes inom ramen för åtgärdsprogrammet för miljömålen och fokuserade på hur båtlivet kan påverka vattenmiljön. Bland annat presenterades alternativa metoder för hantering av påväxt på båtskrov. Våra förhoppningar är att småbåtshamnarna kan bli mer miljövänliga och på det viset bidra till att vi uppnår miljömålet Giftfri miljö, säger Lijana Gottby, miljöenheten vid Länsstyrelsen Gävleborg.

– Målet med seminariet är att höja kunskapen hos båtägarna, kommunerna och allmänheten om problem med miljöföroreningar från båtverksamhet när det gäller till exempel tennorganiska föroreningar och tungmetaller från båtbottnfärg, säger Lijana Gottby.

– Flera problem, utmaningar och möjligheter väntar kommunerna i frågor som till exempel vilka riktlinjer som ska användas vid båtbottvätt av fritidsbåtar, val av spolplattor eller borsttvätt, hur man kan minska påverkan i vattenmiljön från båtuppläggningsplatser och vem har ansvaret för påverkan, säger Erika Klang-Westin, miljöutredare i Söderhamns kommun.

Foto: Tomas Ärlemo

Med upp till 900 000 fritidsbåtar är Sverige ett av världens mest fritidsbåtstäta länder. I våras blev det förbjudet för fritidsbåtar att släppa ut toalettavfall i vattnet, vilket gäller i hela Sveriges sjöterritorium. Det finns ett stort behov av att sprida kunskap om hur de nya och befintliga småbåtshamnar ska planeras och utvecklas.

– Seminariet var ett sätt att väcka frågan och inleda en dialog med kommunerna och båtägarna. Ett bra exempel på en kommun som arbetat aktivt med att få till ett mer miljövänligt båtliv är Söderhamns kommun. Kommunen planerar nu att anlägga länets första stationära anläggning för båtbottvätt, vilken har delfinansieras genom LOVA-bidraget, avslutar Lijana Gottby.

Kontakt:
Lijana Gottby, Länsstyrelsen
lijana.gottby@lansstyrelsen.se

Erika Klang-Westin, Söderhamns kommun
erika.klang-westin@soderhamn.se

Nya Komet

Mellan 2010 och 2014 genomfördes Kometprogrammet som var ett samarbetsprojekt mellan myndigheter och markägareorganisationer.

Inom projektet försökte man ta tillvara markägares intresse för att skydda värdefull skog på sina marker. I Gävleborg genomfördes Kometprogrammet i södra Hälsingland.

Från 2015 införs ett arbetssätt i hela landet, där man tar tillvara på erfarenheterna från projektet. Det nya arbetssättet kallas Nya Komet. För mer information om Nya Komet läs följande länk:

www.naturvardsverket.se/bevara-naturvarden

Senaste nytt inom viltförvaltningen

Inventeringssäsongen har börjat och snön har lagt sig över länet vilket möjliggör spårning. Liksom tidigare år kommer vi i vinter att inrikta oss på att i första hand fastställa antalet familjegrupper av lodjur och varg, vargföringringar och övriga revirmarkerande vargar. Vi planerar att fortsätta använda kameror, framför allt i järvinventeringen.

Allmänhetens rapportering av rovdjursobservationer är till stor hjälp i inventeringsarbetet, så rapportera gärna in spår och observationer av stora rovdjur. Det gör du enkelt på www.skandobs.se.

Förra vinterns inventering visade att Gävleborg då hade uppskattningsvis cirka 80 lodjur och 47-70 vargar. Länet berördes av tio vargrevir, varav sex delades med andra län. Det innebär att Gävleborg hade 4,7 länsegna familjegrupper, enligt Viltskadecenters fördelning. Resultaten finns sammanställda i länsstyrelsens inventeringsrapport.

Preliminärt resultat från årets inventering av kungsörn visar att länet hade totalt 23 revir, varav 8 med lyckade häckningar.

Kontakta viltförvaltningen:
Sofia Ageheim, Länsstyrelsen
sofia.ageheim@lansstyrelsen.se

Unik vargshanne har invandrat

En genetiskt viktig vargshane med finsk-rysk härkomst har identifierats utifrån DNA från urin insamlat i Jämtland vid två tillfällen i november. För den svenska vargstammens utveckling har hannen samma värde som 500 skandinaviska vargar, enligt Naturvårdsverket. De anser att det behövs en invandrad varg vart femte år för att vargstammen i Skandinavien ska överleva.

Det är inte känt var vargen befinner sig nu, vargar kan gå långa sträckor på kort tid. Nya DNA-prov från början av december visade att vargen då var i Dalarna.

Björnjakten och vargjakten över på sju dagar vardera

21 augusti inleddes licensjakten på björn. 37 björnar fick fällas i Gävleborg och kvoten fylldes den sjunde jaktdagen, flera dagar före övriga län med björnjakt.

- ▶ Största fällda björnen: hane på 278 kg
 - ▶ Minsta fällda björnen: hona på 18,5 kg
 - ▶ Fällda björnar fördelade kommunvis
- Ljusdal: 11 Bollnäs: 11 Ovanåker: 8
Ockelbo: 5 Sandviken: 1 Gävle: 1

Licensjakt på varg inom reviret Åmot/Ockelbo inleddes 2 januari. Tilldelningen var sex vargar. Huvudsyftet med jakten var att minska tätheten av vargrevir och koncentrationen av varg där den är som störst, för att minimera konflikter mellan människa och djur. I vårt län föll valet på Åmot/Ockelbo. Reviret har en lång historik av skador orsakade av varg och under flera års tid har vargarna i perioder uppvisat ett oönskat beteende som i stor utsträckning har påverkat boende i området.

Sammanlagt fälldes under jakten tre tikar och tre hannar.

Landsbygdsprogrammet: Nya miljöersättningar och ersättningar för ekologisk produktion

Foto: Anna Alverhag/Lokomotiv

Det finns en rad olika ersättningar som lantbrukare kan söka för det arbete de lägger ner på att bevara den biologiska mångfalden som även gynnar miljön. Ersättningarna ingår i det så kallade landsbygdsprogrammet som är en del av EUs jordbrukspolitik. Landsbygdsprogrammet finansieras både av EU och Sverige och sträcker sig från 2014 till 2020. Läs mer om två av ersättningarna nedan.

Miljöersättning för betesmarker och slåtterängar.

Du kan söka den här miljöersättningen om du sköter eller bevarar betesmarker, slåtterängar, skogsbete, mosaikbetesmarker eller gräsfattiga marker. Syftet är att bevara och förstärka betesmarkernas och slåtterängarnas natur- och kulturmiljövärden. En betesmark eller slåtteräng kan vara olika klassad. Den kan vara klassad som allmänna värden eller särskilda värden. Om marken är klassad som särskilda värden finns större biologiska värden i marken än om den skulle vara klassad som allmänna värden. Den som söker ersättning för en mark med särskilda värden får en plan som ska följas. Planen som länsstyrelsen upprättar efter besök i fält innehåller de villkor som gäller för att få ersättningen.

Villkor som gäller både allmänna värden och särskilda värden är t.ex. att betesmarken ska betas och att slåtterängen ska slåttas. Utöver dessa "bas" villkor kan lantbrukaren välja att söka ersättning för, bränning, efterbete, höhantering, lie slåtter eller lövtäkt. Ersättning för dessa insatser kräver dock att marken är klassad som särskilda värden.

Ekologisk produktion

Tidigare har det funnits en ersättning för certifierad ekologisk produktion och en ersättning för icke certifierad ekologisk produktion. I det nuvarande nya landsbygdsprogrammet måste man vara ansluten till ett certifieringsorgan för att söka ersättning för ekologisk produktion. Det finns två olika ersättningar; ekologisk produktion, för mark och djur som redan är certifierade, och omställning till ekologisk produktion. Den som inte har sin mark certifierad kommer inte kunna söka någon ersättning för ekologisk produktion. Den som inte har sin mark certifierad kan dock välja att ansluta sin produktion till ett av de olika certifieringsorganen och sedan söka ersättning för omställning till ekologisk produktion. Det finns flera certifieringsorgan som certifierar för ekologisk produktion.

För att vara berättigad till ersättningen för ekologisk produktion ska lantbrukaren följa EUs regler för ekologisk produktion samt vara ansluten till ett av kontrollorganen som ovan. Villkoren för att vara berättigad ersättning för ekologisk produktion är bland annat att lantbrukaren ska använda ekologiskt utsäde, skörda grödan, dokumentera t.ex. växtodlingsplanen och följa EUs regler för djurhållning.

Mer information om ersättningar som ges till de lantbrukare som arbetar för den biologiska mångfalden och miljön finns på jordbruksverkets hemsida, www.jordbruksverket.se

Besök oss och gilla oss på Facebook!

- >> Länsstyrelsen Gävleborg
- >> Per Bill Landshövding Gävleborg
- >> FiskaGävleborg
- >> Färnebofjärden Nationalpark
- >> Landsbygdsinfo Gävleborg

Andra spännande nyhetsbrev från länet:

GÄVLEBORG 2030

Kontakt: malbild2030@regiongavleborg.se

Anmälan till nyhetsbrevet:

<http://www.regiongavleborg.se/gavleborg2030/Start/kontakt/nyhetsbrev/>

VILT XTRA

Kontakt:

Sofia Ageheim, Länsstyrelsen
sofia.ageheim@lansstyrelsen.se

BiodrivMitt

Kontakt: Ulla-Karin Enbom
biodrivmitt@gmail.com

Länsstyrelsen
Gävleborg